

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2019. március 19.*

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – A dublini rendszer – 604/2013/EU rendelet – A menedékkérőnek a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamnak való átadása – A »szökés« fogalma – Az átadási határidő meghosszabbításának szabályai – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikke – Embertelen vagy megalázó bánásmódnak a menekültügyi eljárást követő komoly veszélye – A nemzetközi védelemben részesülő személyek életkörülményei az említett tagállamban”

A C-163/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (baden-württembergi közigazgatási felsőbíróság, Németország) a Bírósághoz 2017. április 3-án érkezett, 2017. március 15-i határozatával terjesztett elő az

Abubacarr Jawo

és

a **Bundesrepublik Deutschland**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Prechal, M. Vilaras, E. Regan, F. Biltgen, K. Jürimäe és C. Lycourgos tanácselnökök, A. Rosas, Juhász E., M. Ilešič (előadó), J. Malenovský, L. Bay Larsen és D. Šváby bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: M. Aleksejev egységvezető,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. május 8-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- A. Jawo képviseletében B. Münch és U. Bargon Rechtsanwältin,
- a német kormány képviseletében T. Henze, R. Kanitz, M. Henning és V. Thanisch, meghatalmazotti minőségben,
- a belga kormány képviseletében C. Van Lul és P. Cottin, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

- az olasz kormány képviselőjében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítői: L. Cordi és L. D’Ascia avvocati dello Stato,
- a magyar kormány képviselőjében Tátrai M., Fehér M. Z. és Koós G., meghatalmazotti minőségben,
- a holland kormány képviselőjében J. Langer, M. Bulterman, C.S. Schillemans és M. Gijzen, meghatalmazotti minőségben,
- az Egyesült Királyság kormánya képviselőjében S. Brandon és C. Crane, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: D. Blundell barrister,
- a svájci kormány képviselőjében E. Bichet, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében M. Condou-Durande és C. Ladenburger, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2018. július 25-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 180., 31. o.; helyesbítés: HL 2018. L 33., 6. o.; a továbbiakban: „Dublin III” rendelet) 3. cikke (2) bekezdésének, valamint 29. cikke (1) és (2) bekezdésének, továbbá az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 4. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet az Abubacarr Jawo és a Bundesrepublik Deutschland (Németországi Szövetségi Köztársaság) között az érintett Olaszországnak történő átadására vonatkozó határozat tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

- 3 Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezménynek (kihirdette: az 1993. évi XXXI. tv.; a továbbiakban: EJE) a „Kínzás tilalma” című 3. cikke a következőket írja elő:

„Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.”

Az uniós jog

A Charta

- 4 A Chartának „Az emberi méltóság” című 1. cikke értelmében:
- „Az emberi méltóság sérthetetlen. Tiszteletben kell tartani, és védelmezni kell.”
- 5 A Chartának „A kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalma” című 4. cikke a következőket mondja ki:
- „Senkit sem lehet kínzásnak, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.”
- 6 A Chartának „A hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog” című 47. cikke az első bekezdésében a következőket fejt ki:
- „Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz.”
- 7 A Charta „Alkalmazási kör” című 51. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:
- „E Charta rendelkezéseinek címzettjei – a szubszidiaritás elvének megfelelő figyelembevételével – az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Ennek megfelelően saját hatáskörükben és a Szerződésekben az Unióra ruházott hatáskörök korlátain belül tiszteletben tartják az ebben a Chartában foglalt jogokat és betartják az abban foglalt elveket, valamint előmozdítják azok alkalmazását.”
- 8 A Chartának „A jogok és elvek hatálya és értelmezése” című 52. cikke a (3) bekezdésében a következőket mondja ki:
- „Amennyiben e Charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az [EJEE-]ben biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokéval, amelyek az említett egyezményben szerepelnek. Ez a rendelkezés nem akadályozza meg azt, hogy az Unió joga kiterjedtebb védelmet nyújtson.”

A „Dublin III” rendelet

- 9 A „Dublin III” rendelet hatályon kívül helyezte és felváltotta az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedéjkjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2003. február 18-i 343/2003/EK tanácsi rendeletet (HL 2003. L 50., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 109. o.; a továbbiakban: „Dublin II” rendelet). A „Dublin III” rendelet (4), (5), (19), (32) és (39) preambulumbekkezdése a következőket mondja ki:
- „(4) [Az Európai Tanács által az 1999. október 15–16-i] tamperei [rendkívüli ülésén elfogadott] következtetések azt is megállapították, hogy [a közös európai menekültügyi rendszernek] rövid időn belül ki kell terjednie egy világos és alkalmazható módszer kialakítására is a menedéjkjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása céljából.

(5) E módszernek mind a tagállamok, mind az érintett személyek vonatkozásában tárgyilagos és méltányos szempontokon kell alapulnia. Lehetővé kell tennie különösen a felelős tagállam gyors meghatározását, hogy a nemzetközi védelem megadására vonatkozó eljáráshoz való hatékony hozzáférés biztosított legyen, és a nemzetközi védelem iránti kérelmekkel kapcsolatos gyors döntéshozatal ne kerüljön veszélybe.

[...]

(19) Az érintett személyek jogainak hatékony védelme érdekében jogi biztosítékokat és hatékony jogorvoslati eszközöket [helyesen: jogi garanciákat és hatékony jogorvoslatihoz való jogot] kell biztosítani a felelős tagállamnak való átadásra vonatkozó határozatokkal kapcsolatban, különösen a[...] [Charta] 47. cikkével összhangban. A nemzetközi jog tiszteletben tartása érdekében az ilyen határozatok elleni hatékony jogorvoslatnak egyaránt ki kell terjednie e rendelet alkalmazásának, valamint az azon tagállamban fennálló jogi és ténybeli helyzetnek a megvizsgálására, amelynek a kérelmezőt átadják.

[...]

(32) Az e rendelet hatálya alá tartozó személyekkel kapcsolatos bánásmód tekintetében a tagállamokat kötik a nemzetközi jogi okmányokból eredő kötelezettségeik, ideértve az Emberi Jogok Európai Bíróságának vonatkozó ítélezési gyakorlatát is.

[...]

(39) E rendelet tiszteletben tartja azokat az alapvető jogokat és betartja azokat az elveket, amelyeket különösen a[...] [Charta] elismer. E rendelet biztosítani kívánja különösen a Charta 18. cikkében biztosított menedékjog teljes tiszteletben tartását, valamint az 1., 4., 7., 24. és 47. cikkében elismert jogokat. E rendelet ezért ennek megfelelően alkalmazandó.”

10 A „Dublin III” rendelet 2. cikkének n) pontja a „szökés veszélyét” a következőképpen határozza meg: „olyan, konkrét esetben, jogszabály által meghatározott tárgyilagos kritériumokon alapuló indokok megléte, amelyek alapján feltételezhető, hogy egy kérelmező vagy átadásra irányuló eljárás hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgár, vagy hontalan személy megszökhet”.

11 A „Dublin III” rendeletnek „A nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálására vonatkozó eljáráshoz való jog [helyesen: A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálására vonatkozó eljáráshoz való jog]” című 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok megvizsgálják azon harmadik országbeli állampolgárnak, vagy azon hontalan személynek a nemzetközi védelem iránti kérelmét, aki egy tagállam területén nyújtja be azt, ideértve annak határát és a tranzitónákat. A kérelmet az a tagállam köteles megvizsgálni, amely a III. fejezetben előírt feltételek szerint felelős.

(2) Amennyiben az e rendeletben felsorolt feltételek alapján egyetlen tagállam sem jelölhető ki felelősként, a nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálásáért [helyesen: megvizsgálásáért] azon tagállam felelős, amelynél először nyújtották be azt.”

Amennyiben egy kérelmezőt lehetetlen az elsődlegesen felelősnek kijelölt tagállamnak átadni, mivel megalapozott okokból feltételezhető, hogy az adott tagállamban a menekültügyi eljárásnak és a kérelmezőkre vonatkozó befogadási feltételeknek szisztematikus [helyesen: rendszerszintű] hiányosságai vannak, aminek eredményeként a[...] [Charta] 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód kockázata áll fenn, a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárást lefolytató tagállam tovább vizsgálja a III. fejezetben meghatározott feltételeket annak megállapítása érdekében, hogy egy másik tagállam kijelölhető-e felelős tagállamnak.

Amennyiben az átadás e bekezdés értelmében nem lehetséges egyetlen, a III. fejezetben meghatározott feltételek alapján kijelölt tagállamnak sem, illetve annak az első tagállamnak sem, amelyben a kérelem benyújtásra került, a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárást lefolytató tagállam lesz a felelős tagállam.

[...]

- 12 A „Dublin III” rendeletnek „Az átvételre és visszavételre vonatkozó eljárások” című VI. fejezete tartalmazza többek között e rendelet 27. és 29. cikkét.
- 13 A „Dublin III” rendelet „Jogorvoslatok” című 27. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A kérelmezőnek vagy a 18. cikk (1) bekezdésének c) vagy d) pontjában említett más személynek joga van az átadásra vonatkozó határozatok elleni hatékony jogorvoslatához, amelyet bírósághoz vagy törvényszékhez tény- vagy jogkérdésben [helyesen: amelyet bírósághoz tény- vagy jogkérdésben] benyújtott fellebbezés vagy felülvizsgálati kérelem formájában gyakorolhat.”

- 14 A „Dublin III” rendelet VI. fejezetének a kérelmezők felelős tagállamnak való átadásaival foglalkozó VI. szakaszában szerepel e rendelet „Szabályok és határidők” című 29. cikke, amely a következőket írja elő:

„(1) A kérelmezőnek vagy a 18. cikk (1) bekezdésének c) vagy d) pontjában említett más személynek a megkereső tagállam részéről a felelős tagállamnak történő átadása a megkereső tagállam nemzeti joga szerint történik az érintett tagállamok egymás közötti konzultációját követően, a lehető leghamarabb kivitelezhető időpontban, de legkésőbb hat hónappal az érintett személy átvétele vagy visszavétele iránti megkeresés másik tagállam általi elfogadását, vagy a 27. cikk (3) bekezdésének megfelelő halasztó hatály esetén hat hónappal a fellebbezéssel vagy felülvizsgálattal kapcsolatos jogerős határozatot követően.

Ha a felelős tagállamnak történő átadás ellenőrzött útnak indítás formájában vagy kísérettel történik, a tagállamok biztosítják, hogy ez humánus módon, az alapvető jogok és az emberi méltóság teljes körű tiszteletben tartása mellett menjen végbe.

[...]

(2) Amennyiben az átadásra nem kerül sor a hat hónapos határidőn belül, a felelős tagállam mentesül az érintett személy átvételére vagy visszavételére vonatkozó kötelezettség alól, és a felelősség a megkereső tagállamra hárul. E határidő legfeljebb egyéves időtartamra meghosszabbítható, ha az átadásra az érintett személy szabadságvesztése miatt nem kerülhetett sor, illetve legfeljebb tizennyolc hónapra, ha az érintett személy ismeretlen helyen tartózkodik [helyesen: megszökik].

[...]

(4) A Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján megállapítja a tagállamok közötti konzultáció és információcsere egységes feltételeit, különösen az elhalasztott vagy késedelemmel elvégzett átadások, hallgatolagos elfogadást követő átadások, kiskorúak vagy eltartott személyek átadása, valamint a felügyelt átadások eseteire vonatkozóan. [...]

A végrehajtási rendelet

- 15 A 2014. január 30-i 118/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelettel (HL 2014. L 39., 1. o.) módosított, a 343/2003 rendelet részletes alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló, 2003. szeptember 2-i 1560/2003/EK bizottsági rendelet (HL 2003. L 222., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 200. o.; helyesbítés: HL 2006. L 215., 48. o.; a továbbiakban: végrehajtási rendelet) tartalmazza a „Dublin II” rendelet és már a „Dublin III” rendelet alkalmazási szabályait.
- 16 A végrehajtási rendelet „Átadások” című III. fejezete tartalmazza többek között e rendeletnek az „Elhalasztott és késedelmes átadások” 9. cikkét, amely a következőképpen rendelkezik:

„(1) A felelős tagállamot késedelem nélkül értesíteni kell minden halasztásról, amelyre akár felfüggesztő hatályú fellebbezés vagy felülvizsgálati eljárás miatt, akár fizikai okokból – úgymint a menedékkérő betegsége, a szállítóeszköz hiánya – került sor, vagy ami miatt következett be, hogy a menedékkérő az átadási eljárástól elzárkózott.

„(1a) Amennyiben az átadás elhalasztására az átadó tagállam kérésére kerül sor, az átadó és a felelős tagállamnak újra fel kell vennie egymással a kapcsolatot annak érdekében, hogy lehetővé tegyék az átadás újbóli megszervezését, amire – a 8. cikknek megfelelően – a lehető leghamarabb, de legkésőbb két héttel az követően kerül sor, hogy a hatóságok tudomást szereztek a késedelmet vagy halasztást okozó körülmények megszűnéséről. Ilyen esetben az átadást megelőzően meg kell küldeni a VI. mellékletben meghatározott, az átadás elvégzését megelőző adatátadásra szolgáló, naprakésszé tett formanyomtatványt.

(2) Az a tagállam, amely a [»Dublin III«] rendelet 29. cikkének (2) bekezdésében meghatározott okok egyike miatt nem tudja végrehajtani az átadást az érintett személy átvétele vagy visszavétele iránti megkeresés elfogadásától, vagy – azok felfüggesztő hatálya esetén – a fellebbezést, illetve jogorvoslatot elbíráló jogerős határozat megszületésétől számított hat hónapos rendes határidőn belül, a határidő lejárta előtt értesíti a felelős tagállamot. Ellenkező esetben a nemzetközi védelem iránti kérelem feldolgozására vonatkozó felelősség és a [»Dublin III«] rendelet szerinti egyéb kötelezettségek az említett 29. cikk (2) bekezdésével összhangban a megkereső tagállamra hárulnak.

[...]”

Az elismerési irányelv

- 17 A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L 337., 9. o.; helyesbítések: HL 2017. L 167., 58. o.; HL 2019. L 19., 20. o.; a továbbiakban: elismerési irányelv) VII. fejezete, amelyben az irányelv 20–35. cikke szerepel, meghatározza a nemzetközi védelem tartalmát.
- 18 Az elismerési irányelvnek „Az integrációt elősegítő intézkedésekhez való hozzáférés” című 34. cikke a következőket írja elő:

„A nemzetközi védelemben részesülő személyek társadalomba történő integrációjának elősegítése érdekében a tagállamok hozzáférést biztosítanak az integrációt – a menekültjogállásban vagy kiegészítő védelmi jogállásban részesülő személyek sajátos igényeinek figyelembevételével – szerintük legjobban elősegítő programokhoz, vagy megteremtik az ilyen programokhoz való hozzáférés előfeltételeit.”

A befogadási irányelv

- 19 A nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 2013/33/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 180., 96. o.; a továbbiakban: befogadási irányelv) „Tájékoztatás” című 5. cikkében a következőket írja elő:

„(1) A tagállamok a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtását követő 15 napot meg nem haladó észszerű határidőn belül tájékoztatják a kérelmezőket minden megállapított kedvezményről és a befogadási feltételekkel kapcsolatban rájuk háruló kötelezettségekről.

[...]

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben említett információ írásos legyen, és olyan nyelven készüljön, amelyet a kérelmező megért vagy észszerűen feltételezhető, hogy megért. Adott esetben ezt az információt emellett szóban is közölhetik.”

- 20 A befogadási irányelv „Tartózkodási hely és mozgásszabadság” című 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A kérelmezők a fogadó tagállam területén vagy az e tagállam által számukra kijelölt területen belül szabadon mozoghatnak. A kijelölt terület nem érintheti a magánélet elidegeníthetetlen terét, és kellő lehetőséget kell teremtenie az irányelvben biztosított valamennyi kedvezményhez való hozzáférésre.

(2) A tagállamok közérdekből, közrendi megfontolásokból, illetve szükség esetén nemzetközi védelem iránti kérelme gyors feldolgozása és hatékony ellenőrzése céljából dönthetnek a kérelmező tartózkodási helyéről.

(3) A tagállamok a befogadás anyagi feltételeinek biztosítását függővé tehetik attól, hogy a kérelmezők tényleges tartózkodási helye a tagállam által meghatározandó helyen legyen. Ezt a döntést, amely általános jellegű is lehet, egyedileg, a nemzeti jog előírásai szerint hozzák meg.

(4) A tagállamok lehetőséget nyújtanak arra, hogy a kérelmezőknek ideiglenesen engedélyezzék a (2) és (3) bekezdésben említett tartózkodási helyük és/vagy az (1) bekezdésben említett kijelölt terület elhagyását. A döntéseket egyedileg, tárgyilagosan és elfogulatlanul, elutasítás esetén indoklás kíséretében kell meghozni.

A kérelmező nem köteles engedélyt beszerezni a hatóságok vagy bíróság felkereséséhez, ha megjelenésére szükség van.

(5) A tagállamok megkövetelik a kérelmezőktől, hogy tájékoztassák az illetékes hatóságokat mindenkori lakcímükről, és minden címváltozást azonnal bejelentsenek a hatóságoknak.”

A német jog

- 21 A 2016. július 31-i Integrationsgesetz (az integrációról szóló törvény, BGBl. 2016. I, 1939. o., a továbbiakban: Integrationsgesetz) által 2016. augusztus 6-i hatállyal módosított Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebietnek (a külföldiek

szövetségi területen való tartózkodásáról, kereső tevékenységéről és integrációjáról szóló törvény, a továbbiakban: Aufenthaltsgesetz) „A kiutasítás ideiglenes felfüggesztése (tolerancia)” című 60a. §-a a (2) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A külföldi állampolgár kiutasítását fel kell függeszteni, amíg e kiutasítás ténybeli vagy jogi okból lehetetlen, és amíg tartózkodási engedélyt nem kap. [...] A külföldi állampolgár számára akkor bocsátható ki a jelenlétével kapcsolatos toleranciát tanúsító irat (*Duldung*) [a továbbiakban: toleranciát tanúsító irat], ha nyomós humanitárius vagy személyes indokok vagy nyomós közérdek a szövetségi területen való további ideiglenes tartózkodását szükségessé teszik. A harmadik mondat szerinti nyomós személyes indokok miatt akkor bocsátható ki toleranciát tanúsító irat, ha a külföldi állampolgár államilag elismert vagy ezzel egyenértékű módon szabályozott szakma megszerzéséhez szakképzésbe kezd vagy kezdett Németországban, nem állnak fenn a (6) bekezdés szerinti feltételek, és nem várhatók a tartózkodás megszüntetésére irányuló konkrét intézkedések. A negyedik mondat szerinti esetekben a szakképzésnek a tanulmányi szerződésben meghatározott időszakára kerül sor toleranciát tanúsító irat kibocsátásra. [...]”

- 22 Az Integrationsgesetz által 2016. augusztus 6-i hatállyal módosított Asylgesetz (a menedékjogról szóló törvény, a továbbiakban: AsylG) 29. §-a az „Elfogadhatatlan kérelmek” címet viseli, és a következőket írja elő:

„(1) A menedékjog iránti kérelem elfogadhatatlan, ha

1. a menekültügyi eljárás lefolytatásáért egy másik tagállam felelős
 - a) a [»Dublin III« rendelet] alapján vagy
 - b) az Európai Unió más jogszabályai vagy valamely nemzetközi szerződés alapján

[...]”

- 23 Az AsylG-nek „A hivatal menedékjog iránti kérelmekre vonatkozó határozata” című 31. §-a a (3) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A (2) bekezdés szerinti esetekben és az elfogadhatatlan menedékjog iránti kérelmek tárgyában hozott határozatokban meg kell állapítani, hogy fennállnak-e az Aufenthaltsgesetz 60. §-ának (5) vagy (7) bekezdése szerinti feltételek. Ez mellőzhető, ha a külföldi állampolgárt menedékjoggal rendelkező személyként ismerik el, vagy ha az 1. § (1) bekezdésének 2. pontja szerinti nemzetközi védelemben részesül.”

- 24 Az AsylG „Kiutasítási végzés” című 34a. §-a a következőket írja elő:

„(1) Ha a külföldi állampolgárt biztonságos harmadik országba (26a. §) vagy a menekültügyi eljárás lefolytatásáért felelős tagállamba (29. §, (1) bekezdés, 1. pont) kell kiutasítani, a hivatal, mielőtt a kiutasítás végrehajthatósága megállapítást nyer, elrendeli az ebbe az országba történő kiutasítást. E rendelkezés akkor is alkalmazandó, ha a külföldi állampolgár a menekültügyi eljárás lefolytatásáért az Európai Unió jogszabályai vagy valamely nemzetközi szerződés alapján felelős másik államban nyújtotta be a menedékjog iránti kérelmet, vagy ha visszavonta azt a hivatal határozatának meghozatala előtt. A kiutasítási végzés végrehajtásához előzetes figyelmeztetésre és határidő megállapítására nincs szükség. Ha az első vagy második mondat alapján nem bocsátható ki kiutasítási végzés, a hivatal elrendeli az adott államba történő azonnali kiutasítást.

(2) A kiutasítási végzéssel szemben a közléstől számított egy héten belül kell a közigazgatási bírósági rendtartás 80. §-ának (5) bekezdése szerinti kérelmeket előterjeszteni. A kérelem határidőn belüli előterjesztése esetén a kiutasítás a bíróság határozatának meghozatala előtt nem hajtható végre. [...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 25 A. Jawo saját bevallása szerint 1992. október 23-án született gambiai állampolgár.
- 26 Miután 2012. október 5-én elhagyta Gambiát, tengeri úton elérte Olaszországot, ahonnan folytatta tovább útját Németországba. 2014. december 23-án ez utóbbi tagállamban menedékjog iránti kérelmet terjesztett elő.
- 27 Mivel A. Jawo az Eurodac adatbázis szerint már terjesztett elő menedékjog iránti kérelmet Olaszországban, a Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (szövetségi bevándorlási és menekültügyi hivatal, Németország, a továbbiakban: hivatal) 2015. január 26-án az olasz hatóságoktól az érintett visszavételét kérte. Ezek a hatóságok az említett megkeresésre nem reagáltak.
- 28 2015. február 25-i határozatával a hivatal egyrészt mint elfogadhatatlant elutasította A. Jawo menedékjog iránti kérelmét, másrészt pedig elrendelte az Olaszországba történő kiutasítását.
- 29 2015. március 4-én A. Jawo keresetet indított e határozattal szemben és 2015. március 12-én ideiglenes intézkedés iránti kérelmet is benyújtott. 2015. április 30-i végzésével a Verwaltungsgericht Karlsruhe (karlsruhei közigazgatási bíróság, Németország) először ez utóbbi kérelmet elkésettség miatt mint elfogadhatatlant elutasította.
- 30 2015. június 8-án kellett volna átadni A. Jawót Olaszországnak. Erre az átadásra azonban nem került sor, mivel A. Jawo nem tartózkodott a közösségi szálláson lévő lakrészében Heidelbergben (Németország). A Regierungspräsidium Karlsruhe (Karlsruhe város kormányzósága) ezzel kapcsolatos kérdésére válaszul Heidelberg sürgős lakásigényekért felelős szolgálata 2015. június 16-án azt a tájékoztatást adta, hogy a szállásért felelős szerint A. Jawo hosszabb ideje nem található már ezen a szálláson.
- 31 Egy 2015. június 16-i formanyomtatványon a hivatal arról tájékoztatta az olasz hatóságokat, hogy az ugyanazon a napon kapott információk alapján az adott időpontban nem volt lehetséges A. Jawo átadása, mivel megszökött. Ezen a nyomtatványon azt is jelezték, hogy az érintett átadására legkésőbb 2016. augusztus 10-én sor kerül „a [»Dublin III« rendelet] 29. cikkének (2) bekezdése alapján”.
- 32 Nem vitatott, hogy az érintett formanyomtatvány olasz hatóságoknak való kézbesítésének napján A. Jawo ismét Heidelbergben tartózkodott, azonban ez az információ nem jutott a hivatal tudomására. Nem nyert azonban bizonyítást, hogy abban a konkrét időpontban, amikor A. Jawo jelentkezett Heidelbergben, a hivatal már átadta-e ezt a nyomtatványt az olasz hatóságoknak.
- 33 A. Jawo a távollétét illetően azt adta elő, hogy 2015. június elején egy Freiberg am Neckarban (Németország) élő barátjához látogatott. Miután heidelbergi szobatársától telefonhívást kapott, amelyben utóbbi arról tájékoztatta, hogy a rendőrség keresi, úgy döntött, hogy visszatér Heidelbergbe. Mivel azonban nem rendelkezett az e két város közötti utazás finanszírozásához szükséges pénzüsszeggel, először ezt az összeget kölcsön kellett kérnie. A Heidelbergbe való visszatérésekor a Sozialamthoz (szociális hivatal) ment, ahol megkérdezte, megvan-e még a szobája, amire igenlő választ kapott.
- 34 A. Jawo egyébként kijelentette, hogy senki nem tájékoztatta arról, hogy be kell volna jelentenie a távollétét.
- 35 2016. február 3-án meghiúsult a második átadási kísérlet amiatt, hogy A. Jawo megtagadta az átadását biztosító repülőgépre történő beszállást.

- 36 Egy újabb ideiglenes intézkedés iránti kérelemnek a Verwaltungsgericht Karlsruhe (karlsruhei közigazgatási bíróság) előtti benyújtását követően e bíróság 2016. február 18-i határozatával elrendelte az A. Jawo által 2015. március 4-én előterjesztett kereset halasztó hatályát.
- 37 2016. június 6-i ítéletével az említett bíróság elutasította ezt a keresetet.
- 38 Az ezen ítélettel szemben a Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (baden-württembergi közigazgatási felsőbíróság, Németország) előtt előterjesztett fellebbezés keretében A. Jawo többek között azt az álláspontot képviselte, hogy nem szökött meg 2015 júniusában, és hogy a hivatal az átadási határidőt nem hosszabbíthatta meg érvényesen. Továbbá az Olaszországnak történő átadása jogellenes, mivel a menekültügyi eljárásnak és a kérelmezőkre vonatkozó befogadási feltételeknek ebben a tagállamban a „Dublin III” rendelet 3. cikke (2) bekezdésének második albekezdése értelmében vett rendszerszintű hiányosságai vannak.
- 39 A fellebbezési eljárás során a hivatal tudomást szerzett arról, hogy a felperes Olaszországban humanitárius okokból egy évig érvényes és 2015. május 9-én lejárt nemzeti tartózkodási engedélyt kapott. A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint azonban ennek a tartózkodási engedélynek a kibocsátása nem jár azzal a következménnyel, hogy az a „Dublin III” rendeletet alkalmazhatatlanná teszi, mivel az említett engedély nem biztosított A. Jawo részére az elismerési irányelv értelmében vett nemzetközi védelmet.
- 40 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy ahhoz, hogy eldönthesse az alapeljárásban a jogvitát, mindenekelőtt arra a kérdésre kellene választ adnia, hogy 2015. június 16-án, azaz a hivatal által az olasz belügyminisztériumhoz intézett közlés időpontjában a felperes a „Dublin III” rendelet 29. cikke (2) bekezdésének második mondata értelmében „szök[ésben]” volt-e.
- 41 Ebben az összefüggésben kifejti, hogy az e rendelet 29. cikkének (1) bekezdésében előírt hat hónapos átadási határidő már akkor lejárt, amikor a Verwaltungsgericht Karlsruhe (karlsruhei közigazgatási bíróság) 2016. február 18-én elfogadta az A. Jawo által előterjesztett kereset halasztó hatályát elrendelő határozatot, így ez a határozat már nem hosszabbíthatta meg, illetve nem szakíthatta meg e határidőt.
- 42 A kérdést előterjesztő bíróság arra az álláspontra helyezkedik, hogy amennyiben a „Dublin III” rendelet 2. cikkének n) pontjában szereplő „szökés veszélye” fogalmának a meghatározását kellene alapul venni, amely rendelkezés német nyelvi változatában annak a veszélyére utal, hogy az érintett a szökéssel „kivonja magát” az átadásra irányuló eljárás alól, úgy kellene tekinteni, hogy kizárólag az a magatartás releváns, amelyet az érintett személy az átadás elkerülése érdekében tudatosan tanúsított. Ugyanakkor érvényes indokok léteznek annak megállapításához, hogy a „Dublin III” rendelet 29. cikke (2) bekezdése második mondatának alkalmazása szempontjából elegendő, ha az illetékes hatóság nem ismerte az érintett tartózkodási helyét az átadás megkísérlésekor, valamint abban az időpontban, amikor arról a megkeresett tagállam illetékes hatóságát tájékoztatta. Semmi nem enged ugyanis arra következtetni, hogy ez a rendelkezés az érintett kifogásolható magatartásának szankcionálására irányul. A rendelkezés célja annak lehetővé tétele, hogy biztosítsák az uniós jogalkotó által kidolgozott, a felelős tagállam meghatározására vonatkozó rendszer (a továbbiakban: dublini rendszer) hatékony működését, amelyet jelentősen megzavarhatna az, ha az átadásokat a megkereső tagállam felelősségi körén kívüli indokok akadályoznák meg. Egyébiránt nehezen bizonyítható az, hogy az érintett személyek átadásuk megakadályozása érdekében hagyták el tartózkodási helyüket.
- 43 Ezt követően a kérdést előterjesztő bíróság azokról a feltételekről kérdez, amelyek mellett szökés esetén a „Dublin III” rendelet 29. cikke (2) bekezdésének második mondatában előírt hat hónapos határidő meghosszabbításra kerül. E tekintetben rámutat arra, hogy jóllehet úgy tűnik, hogy e rendelkezés szövege első látásra azt sugallja, hogy a tagállamoknak ennek kapcsán meg kell állapodniuk, az olyan értelmezéshez is vezethet, miszerint a megkereső tagállam egyoldalúan dönthet a határidő ezen meghosszabbításáról azzal, hogy az eredeti hat hónapos határidő lejártá előtt tájékoztatja a megkeresett tagállamot arról, hogy az átadásra e határidőn belül nem kerülhet sor, és hogy az a

megkereső tagállam által ez alkalommal megadott határidőn belül kerül foganatosításra. Ez utóbbi értelmezés, amely a végrehajtási rendelet 9. cikkének (2) bekezdését veszi alapul, az átadásra irányuló eljárás hatékonyságának biztosítása érdekében előnyben részesíthető.

- 44 Végül a kérdést előterjesztő bíróságban az a kérdés merül fel, hogy az átadás jogszerűségének értékeléséhez figyelembe kell-e vennie azokat az életkörülményeket, amelyek a felperest a megkeresett tagállamban várnák, amennyiben ott a nemzetközi védelem iránti kérelmének helyt adnak, különösen annak komoly veszélyét, hogy e tagállamban a Charta 4. cikkével ellentétes bánásmódban részesül.
- 45 Ez a bíróság e tekintetben úgy ítéli meg, hogy a „Dublin III” rendelet 3. cikke (2) bekezdésének második albekezdése értelmében vett rendszerszintű hiányosságok fennállásának vizsgálata nem korlátozódhat a menekültügyi eljárásra és az ezen eljárás során tapasztalt befogadási feltételekre, hanem annak a későbbi helyzetet is figyelembe kell vennie. Ezért az említett eljárás során a legjobb befogadási feltételek biztosítása is elégtelen lenne, ha az érintett személyt a nemzetközi védelem megadását követően a nélkülözés veszélye fenyegetné. Az a kötelezettség, hogy a kérelmező helyzete az átadása előtt ilyen átfogó jelleggel kerüljön megvizsgálásra, a dublini rendszer szükséges ellenpólusa, amelynek alapján a védelmet kérő személyek számára tilos a menedéket nyújtó országuk szabad megválasztása. Ez a kötelezettség mindenesetre az EJEE 3. cikkéből ered.
- 46 A kérdést előterjesztő bíróság egyébiránt rámutat arra, hogy kétségtelen, hogy az elismerési irányelv főszabálya szerint csak az érintett tagállam saját állampolgáraival való egyenlő bánásmódot írja elő. Az ilyen „nemzeti bánásmód” azonban elégtelennek bizonyulhat azon személyek méltóságának megőrzéséhez, akiknek biztosították a nemzetközi védelmet, tekintettel arra, hogy utóbbiak általában kiszolgáltatottak és gyökereiktől megfosztottak, valamint nem áll módjukban ténylegesen hivatkozni azokra a jogokra, amelyeket a fogadó tagállam biztosít számukra. Ahhoz, hogy e személyek számára lehetővé tegyék az e tagállam állampolgárait megilletővel összehasonlítható szint elérését, és e jogok hatékony gyakorlásának lehetőségét, az elismerési irányelv 34. cikke megköveteli a tagállamoktól, hogy biztosítsák az említett személyek számára az integrációt elősegítő programokhoz való hatékony hozzáférést, amelyek különleges kompenzációs szerepet töltenek be. Ez a norma minimumkövetelményt, valamint a dublini rendszer igazolását jelenti.
- 47 A kérdést előterjesztő bíróság hivatkozik többek között a svájci menekültsegélyező szervezet „Olaszországi befogadási feltételek” című, 2016. augusztusi jelentésére, amely konkrét támpontokat tartalmaz ahhoz a következtetéshez, miszerint a nemzetközi védelemben részesülő személyeket ebben a tagállamban annak veszélye fenyegeti, hogy a társadalom perifériájára szorulva hajléktalanná válnak, és a nélkülözés helyzetébe kerülnek. E jelentés szerint az említett tagállam szociális rendszerének nem kellően fejlett jellegét az olasz lakosságot illetően a családi szolidaritás kompenzálja, amely hiányzik a nemzetközi védelemben részesülő személyek esetében. Az említett jelentés hivatkozik továbbá arra, hogy Olaszországban az integrációt elősegítő kompenzációs jellegű programok csaknem teljesen hiányoznak, különösen az elengedhetetlen nyelvtanfolyamokhoz való hozzáférés nagyon esetleges jellegű. Végezetül ugyanebből a jelentésből kitűnik, hogy tekintettel a menekültek számának az utóbbi években való jelentős növekedésére, az állami szociális rendszer jelentős szerkezeti hiányosságait a nem kormányzati szervezetek és az egyházak nem kompenzálhatják.
- 48 E körülmények között a Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (baden-württembergi közigazgatási felsőbíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Csak akkor van-e szókétségekben a menedékkérő a [»Dublin III«] rendelet 29. cikke (2) bekezdésének második mondata szerinti értelemben, ha célzottan és tudatosan elrejtőzik az átadás lebonyolítására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező nemzeti hatóságok elől az átadás megfiúsítása, illetve megnehezítése érdekében, vagy elegendő, ha hosszabb időn keresztül nem tartózkodik a számára kijelölt szálláson, nem tájékoztatja a hatóságot tartózkodási helyéről, és ezért nem bonyolítható le a tervezett átadás?

Hivatkozhat-e az érintett személy a rendelkezés helyes alkalmazására, és hivatkozhat-e egy eljárásban az átadásra vonatkozó határozattal szemben arra, hogy mivel nem volt szökésben, lejárt a hat hónapos átadási határidő?

- 2) Meghosszabbodik-e a [»Dublin III«] rendelet 29. cikke (1) bekezdésének első albekezdése szerinti határidő kizárólag annak révén, hogy az átadó tagállam még a határidő lejárt előtt arról tájékoztatja a felelős tagállamot, hogy az érintett személy szökésben van, és ezzel egyidejűleg konkrét határidőt jelöl meg az átadás lebonyolítására, amely nem haladhatja meg a 18 hónapot, vagy csak úgy lehetséges a meghosszabbítás, hogy az érintett tagállamok közösen határozzák meg a meghosszabbított határidőt?
- 3) Jogellenes-e a menedékkérő felelős tagállamnak történő átadása, ha a nemzetközi védelmi jogállás megadása esetén az ebben az esetben előre látható életkörülményekre tekintettel komoly veszélye állna fenn a felelős tagállamban annak, hogy a menedékkérő a [Charta] 4. cikke szerinti bánásmódnak lesz kitéve?

Az uniós jog alkalmazási körébe tartozik-e még ez a kérdés?

Milyen uniós jogi követelmények alapján értékelendők a nemzetközi védelemre jogosultként elismert személy életkörülményei?”

A Bíróság előtti eljárás

- 49 A kérdést előterjesztő bíróság kérelmére a kijelölt tanács megvizsgálta a jelen ügynek a Bíróság eljárási szabályzata 107. cikkében előírt sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban történő elbírálásának szükségességét. 2017. április 24-én ez a tanács a főtanácsnok meghallgatását követően úgy határozott, hogy nem ad helyt ennek a kérelemnek.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 50 Első kérdésével, amely két részből áll, a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi egyrészt, hogy a „Dublin III” rendelet 29. cikke (2) bekezdésének második mondatát úgy kell-e értelmezni, hogy ahhoz, hogy úgy lehessen tekinteni, hogy az érintett személy e rendelkezés értelmében megszökött, az szükséges, hogy e személy az illetékes hatóságok elől átadásának megghiúsítása érdekében szándékosan elrejtőzzön, vagy éppen ellenkezőleg, elegendő e tekintetben, hogy ez a személy elhagyja a számára kijelölt tartózkodási helyet, anélkül hogy ezeket a hatóságokat tájékoztatta volna távollétéről, így ez az átadás nem hajtható végre.
- 51 Másrészt, a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy a „Dublin III” rendelet 27. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az átadásra vonatkozó határozattal szemben indított kereset alapján folyamatban lévő eljárás során az érintett személy hivatkozhat e rendelet 29. cikkének (2) bekezdésére, azt állítva, hogy mivel nem volt szökésben, lejárt az átadási határidő.
- 52 Ami az ezen első kérdés első részét illeti, rá kell mutatni arra, hogy a „Dublin III” rendelet 29. cikke (1) bekezdésének első albekezdésében és (2) bekezdésében szereplő rendelkezések előírják, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásért való felelősség a hat hónapos kötelező határidő lejártakor a jog erejénél fogva átszáll a megkereső tagállamra, kivéve ha ezt a határidőt kivételesen legfeljebb egyéves időtartamra meghosszabbították amiatt, hogy az érintett átadása szabadságvesztése miatt lehetetlen, illetve legfeljebb tizennyolc hónapra, ha megszökött, és ezekben az esetekben a kérelme megvizsgálásért való felelősség az így megállapított határidő lejártakor átszáll.

- 53 Azon kérdést illetően, hogy milyen feltételek mellett tekinthető úgy, hogy a kérelmező a „Dublin III” rendelet 29. cikke (2) bekezdésének második mondata értelmében „megszökött”, meg kell állapítani, hogy ez a rendelet e tekintetben nem tartalmaz pontosításokat.
- 54 A „Dublin III” rendelet ugyanis nem tartalmazza a „szökés” fogalmának meghatározását, és egyetlen rendelkezése sem pontosítja kifejezetten, hogy ez a fogalom feltételezi-e, hogy az érintettnek szándékában állt elrejtőzni a hatóságok elől átadásának megghiúsítása érdekében.
- 55 Márpedig a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből az következik, hogy egy meghatározott fogalommal kapcsolatban a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést az egész Unióban önállóan és egységesen kell értelmezni, figyelembe véve nem csupán az érintett rendelkezés szövegét, hanem annak összefüggéseit és annak a szabályozásnak a célját is, amelynek az a részét képezi (2018. március 8-i DOCERAM ítélet, C-395/16, EU:C:2018:172, 20. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 56 E tekintetben a „szökés” szónak a szokásos jelentéséből – amelyet a „Dublin III” rendelet 29. cikke (2) bekezdése második mondatának a legtöbb nyelvi változatában használnak, és amely az érintett személy azon szándékára utal, hogy megszökjön valakitől, illetve kivonja magát valami alól, tehát a jelen összefüggésben az illetékes hatóságok és így az átadása alól – kitűnik, hogy ez a rendelkezés főszabály szerint csak akkor alkalmazandó, ha ez a személy szándékosan elrejtőzik e hatóságok elől. A végrehajtási rendelet 9. cikkének (1) bekezdése egyébként az átadás elhalasztásának lehetséges okai között említi azt a tényt, hogy „a menedékkérő az átadási eljárástól elzárkózott”, ami szándékos elem fennállására utal. Hasonlóképpen, a „Dublin III” rendelet 2. cikkének n) pontja úgy határozza meg a „szökés veszélyének” fogalmát, hogy egyes nyelvi változatokban – mint például a német nyelvi változat – az azzal kapcsolatos félelemre hivatkozik, hogy az érintett a szökéssel „kivonja magát” az átadásra irányuló eljárás alól.
- 57 Azzal az összefüggéssel, amelybe a „Dublin III” rendelet 29. cikke (2) bekezdésének második mondata illeszkedik, valamint az e rendelet által követett célkitűzésekkel ellentétes azonban e rendelkezés olyan értelmezése, miszerint az olyan helyzetben, amikor az átadás nem hajtható végre amiatt, hogy az érintett személy elhagyta a számára kijelölt tartózkodási helyet, anélkül hogy az illetékes hatóságokat tájékoztatta volna távollétéről, ezeknek a hatóságoknak bizonyítaniuk kellene, hogy ennek a személynek ténylegesen az volt a szándéka, hogy elrejtőzzön e hatóságok elől átadásának megghiúsítása érdekében.
- 58 A „Dublin III” rendelet (4) és (5) preambulumbekkezdéséből ugyanis az következik, hogy a rendelet célja mind a tagállamok, mind az érintett személyek vonatkozásában tárgyilagos és méltányos szempontokon alapuló világos és alkalmazható módszer kialakítása a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam gyors meghatározásához annak érdekében, hogy az ilyen védelem megadására vonatkozó eljáráshoz való hatékony hozzáférés biztosított legyen, és a nemzetközi védelem iránti kérelmekkel kapcsolatos gyors döntéshozatal ne kerüljön veszélybe.
- 59 A gyorsaságra irányuló említett célkitűzésre tekintettel a „Dublin III” rendelet 29. cikke (1) bekezdésében és (2) bekezdésének első mondatában meghatározott hat hónapos átadási határidő annak biztosítására irányul, hogy az érintett személyt a lehető leghamarabb ténylegesen átadják a nemzetközi védelem iránti kérelme megvizsgálásáért felelős tagállamnak, egyúttal – tekintettel az e személy átadása végrehajtásának gyakorlati összetettségére és az azzal járó szervezési nehézségekre – szükséges időt hagyva a két érintett tagállamnak arra, hogy megállapodjon ezen átadás végrehajtásáról, és különösen, hogy a megkereső tagállam megállapíthassa az átadás végrehajtásának részleteit (lásd ebben az értelemben: 2009. január 29-i Petrosian ítélet, C-19/08, EU:C:2009:41, 40. pont).

- 60 A „Dublin III” rendelet 29. cikke (2) bekezdésének második mondata ebben az összefüggésben teszi lehetővé kivételes jelleggel e hat hónapos határidő meghosszabbítását annak figyelembevételére érdekében, hogy a megkereső tagállam számára az érintett személy átadásának végrehajtása szabadságvesztés vagy az érintett szökése miatt ténylegesen lehetetlen.
- 61 Márpedig, tekintettel azokra a jelentős nehézségekre, amelyekkel az illetékes hatóságok az érintett személy szándékának bizonyításával kapcsolatban szembesülhetnek, az ilyen bizonyíték e hatóságoktól való megkövetelése lehetővé tehetné azon nemzetközi védelmet kérelmezők számára, akik nem kívánják a kérelmük megvizsgálásáért a „Dublin III” rendelet alapján felelősként kijelölt tagállamnak való átadásukat, hogy a hat hónapos határidő lejártáig elrejtőzzenek a megkereső tagállam hatóságai elől azért, hogy az e vizsgálatért való felelősség e rendelet 29. cikke (2) bekezdésének első mondata alapján ez utóbbi tagállamra háruljon.
- 62 Következésképpen a dublini rendszer hatékony működésének, valamint célkitűzései megvalósításának biztosítása érdekében úgy kell tekinteni, hogy amikor az érintett személy átadása nem hajtható végre amiatt, hogy elhagyta a számára kijelölt tartózkodási helyet, anélkül hogy az illetékes nemzeti hatóságokat tájékoztatta volna távollétéről, e hatóságok jogosan vélelmezhetik azt, hogy ennek a személynek az volt a szándéka, hogy elrejtőzzön e hatóságok elől átadásának megghiúsítása érdekében, feltéve azonban, hogy az említett személyt az e tekintetben rá háruló kötelezettségekről megfelelően tájékoztatták.
- 63 Ebben az összefüggésben ki kell emelni, hogy a befogadási irányelv 7. cikkének (2)–(4) bekezdése alapján a tagállamok – amint azt úgy tűnik, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság ténylegesen tette – korlátozhatják a menedékkérők számára annak lehetőségét, hogy szabadon megválasszák tartózkodási helyüket és megkövetelhetik tőlük, hogy e hely elhagyásához előzetes hatósági engedélyt szerezzenek be. Továbbá ezen irányelv 7. cikkének (5) bekezdése szerint a tagállamok előírják a kérelmezők számára, hogy tájékoztassák az illetékes hatóságokat a mindenkori címükről és minden címváltozást azonnal jelentsenek be a hatóságoknak.
- 64 Ugyanakkor a befogadási irányelv 5. cikke értelmében a tagállamoknak a kérelmezőket ezekről a kötelezettségekről tájékoztatniuk kell. Nem róható ugyanis fel a kérelmezőnek az, hogy elhagyta a számára kijelölt tartózkodási helyet, anélkül hogy arról az illetékes hatóságokat tájékoztatta volna, és adott esetben előzetes engedélyt kért volna tőlük, ha e kérelmezőt nem tájékoztatták az említett kötelezettségekről. A jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak ellenőrzése, hogy az alapeljárás felperesét ténylegesen tájékoztatták-e ezekről a kötelezettségekről.
- 65 Továbbá, amennyiben nem zárható ki, hogy érvényes indokok léteznek annak a ténynek az igazolásához, hogy a kérelmező nem tájékoztatta távollétéről az illetékes hatóságokat, továbbra is rendelkeznie kell az annak bizonyítására vonatkozó lehetőséggel, hogy nem állt szándékában az, hogy elrejtőzzön e hatóságok elől.
- 66 Ami az első kérdés második részét illeti, amely arra irányul, hogy az átadásra vonatkozó határozattal szemben indított kereset alapján folyamatban lévő eljárás során az érintett személy hivatkozhat-e a „Dublin III” rendelet 29. cikkének (2) bekezdésére azt állítva, hogy mivel nem volt szökésben, lejárt az átadási határidő, meg kell állapítani, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtását követően hozott, 2017. október 25-i Shiri ítéletből (C-201/16, EU:C:2017:805) következik, hogy a feltett kérdés igenlő választ igényel.
- 67 A Bíróság ebben az ítéletben ugyanis úgy ítélte meg egyrészt, hogy annak biztosítása érdekében, hogy az átadásra vonatkozó vitatott határozatot a „Dublin III” rendelettel bevezetett átvételi és visszavételi eljárások megfelelő alkalmazásával fogadták el, az átadásra vonatkozó határozattal szembeni keresetet elbíráló bíróságnak meg kell tudnia vizsgálni a nemzetközi védelmet kérelmező azon állításait, amelyek szerint ezt a határozatot az e rendelet 29. cikkének (2) bekezdésében szereplő rendelkezések megsértésével fogadták el, amennyiben az említett rendelet 29. cikkének (1) és (2) bekezdésében

meghatározott hat hónapos határidő lejártja miatt a megkereső tagállam az említett határozat elfogadásának napján már felelős tagállammá vált (2017. október 25-i Shiri ítélet, C-201/16, EU:C:2017:805, 40. pont).

- 68 Másrészt, tekintettel a „Dublin III” rendelet (19) preambulumbekzdésében említett, az érintett személyek hatékony védelmének a Charta 47. cikkének megfelelő biztosítására irányuló célkitűzésre, valamint tekintettel az e rendelet (5) preambulumbekzdésében említett azon célkitűzésre, hogy – mind az ilyen védelmet kérelmezők érdekében, mind pedig a dublini rendszer megfelelő általános működése érdekében – gyorsan kell biztosítani a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározását, a kérelmezőnek tudnia kell rendelkezni olyan hatékony és gyors jogorvoslattal, amely lehetővé teszi számára, hogy az említett rendelet 29. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott hat hónapos határidőnek az átadásra vonatkozó határozat elfogadásánál későbbi időpontban bekövetkező lejártára hivatkozzon (2017. október 25-i Shiri ítélet, C-201/16, EU:C:2017:805, 44 és 46. pont).
- 69 Megfelel a hatékony és gyors jogorvoslat előírására irányuló e kötelezettségnek az A. Jawóhoz hasonló helyzetben lévő kérelmező számára a német szabályozásban nyilvánvalóan elismert azon jog, amelyet a kérdést előterjesztő bíróságnak ellenőriznie kell, hogy a vele szemben hozott, átadásra vonatkozó határozat elfogadásánál későbbi körülményekre hivatkozhat az e határozattal szembeni fellebbezés keretében (lásd ebben az értelemben: 2017. október 25-i Shiri ítélet, C-201/16, EU:C:2017:805, 46. pont).
- 70 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre a következő választ kell adni:
- a „Dublin III” rendelet 29. cikke (2) bekezdésének második mondatát úgy kell értelmezni, hogy a kérelmező e rendelkezés értelmében „megszökik”, ha az átadásának lebonyolítására illetékes nemzeti hatóságok elől átadásának megghiúsítása érdekében szándékosan elrejtőzik. Vélelmezhető, hogy ennek az esete áll fenn, ha ez az átadás nem hajtható végre amiatt, hogy a kérelmező elhagyta a számára kijelölt tartózkodási helyet, anélkül hogy az illetékes nemzeti hatóságokat tájékoztatta volna távollétéről, feltéve hogy e tekintetben tájékoztatták kötelezettségeiről, aminek ellenőrzése a kérdést előterjesztő bíróság feladata. Az említett kérelmező továbbra is rendelkezik az annak bizonyítására vonatkozó lehetőséggel, hogy azt a tényt, hogy nem értesítette ezeket a hatóságokat távollétéről, érvényes indokok igazolják, nem pedig az e hatóságok elől való elrejtőzés szándéka.
 - A „Dublin III” rendelet 27. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az átadásra vonatkozó határozattal szemben indított kereset alapján folyamatban lévő eljárás során az érintett személy hivatkozhat e rendelet 29. cikkének (2) bekezdésére azt állítva, hogy mivel nem volt szökésben, lejárt a hat hónapos átadási határidő.

A második kérdéstről

- 71 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy a „Dublin III” rendelet 29. cikke (2) bekezdésének második mondatát úgy kell-e értelmezni, hogy az átadási határidő legfeljebb tizennyolc hónapra való meghosszabbításához elegendő, ha a megkereső tagállam a hat hónapos átadási határidő lejártja előtt tájékoztatja a felelős tagállamot arról, hogy az érintett személy megszökött, és ezzel egyidejűleg új átadási határidőt jelöl meg, vagy szükséges-e, hogy ez a két tagállam megállapodjon ebben az új határidőben.
- 72 E tekintetben mindenekelőtt rá kell mutatni arra, hogy a „Dublin III” rendelet 29. cikke (2) bekezdésének második mondata semmilyen egyeztetést nem ír elő a megkereső tagállam és a felelős tagállam között az átadási határidő meghosszabbítását illetően az ebben a rendelkezésben

érintett helyzetekben. Ez a rendelkezés tehát különbözik az e rendelet 29. cikkének (1) bekezdésétől, amely kifejezetten előírja, hogy az átadásra az érintett tagállamok egymás közötti egyeztetését követően kerül sor.

- 73 Továbbá, ha az egyeztetést a „Dublin III” rendelet 29. cikke (2) bekezdésének második mondatában érintett helyzetekben is megkövetelnék, az ezt a rendelkezést nehezen alkalmazhatóvá tenné és alkalmas lenne arra, hogy részben megfossa azt hatékony érvényesülésétől. Az érintett két tagállam közötti kapcsolattartás ugyanis – amely ahhoz szükséges, hogy megállapodjanak az átadási határidő meghosszabbításáról – megkövetelné, hogy arra időt és erőforrásokat fordítsanak, és nem lenne hatékony eszköz az azzal kapcsolatos jogviták megoldásához, hogy az ilyen meghosszabbítás feltételei teljesülnek-e. Egyébiránt elegendő lenne az, hogy a megkeresett tagállam passzív marad ahhoz, hogy a határidő meghosszabbítása kizárt legyen.
- 74 Végezetül rá kell mutatni arra, hogy a „Dublin III” rendelet 29. cikkének (4) bekezdése értelmében a Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján megállapítja a tagállamok közötti konzultáció és információcsere egységes feltételeit, különösen az elhalasztott vagy késedelemmel elvégzett átadások eseteire vonatkozóan. Márpedig a végrehajtási rendelet 9. cikkének (2) bekezdése kifejti, hogy az a tagállam, amely az említett 29. cikk (2) bekezdésében meghatározott okok egyike miatt nem tudja végrehajtani az átadást a hat hónapos rendes határidőn belül, e határidő lejárta előtt értesíti a felelős tagállamot, azonban nem ír elő e tekintetben egyeztetési kötelezettséget.
- 75 A fentiekből következik, hogy a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a „Dublin III” rendelet 29. cikke (2) bekezdésének második mondatát úgy kell értelmezni, hogy az átadási határidő legfeljebb tizennyolc hónapra való meghosszabbításához elegendő, ha a megkereső tagállam a hat hónapos átadási határidő lejárta előtt tájékoztatja a felelős tagállamot arról, hogy az érintett személy megszökött, és ezzel egyidejűleg új átadási határidőt jelöl meg.

A harmadik kérdésről

- 76 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy a Charta 4. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy valamely nemzetközi védelmet kérelmező a „Dublin III” rendelet 29. cikke alapján olyan tagállamnak kerül átadásra, amely e rendeletnek megfelelően felelős a nemzetközi védelem iránti kérelmének elbírálásáért, ha az ilyen védelemnek az e tagállamban való megadása esetén ez a kérelmező az említett 4. cikk értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód komoly veszélyének lenne kitéve azon előre látható életkörülmények miatt, amelyekkel nemzetközi védelemben részesülő személyként az említett tagállamban szembesülne. Ez a bíróság egyebekben azt kérdezi, hogy ez a kérdés az uniós jog alkalmazási körébe tartozik-e. Továbbá azt kérdezi, hogy melyek adott esetben azok a szempontok, amelyek alapján a nemzeti bíróságnak értékelnie kell annak a személynek az életkörülményeit, akinek nemzetközi védelmet biztosítottak.
- 77 E tekintetben meg kell állapítani először is, hogy azon tagállami határozat, amely valamely kérelmezőnek a „Dublin III” rendelet 29. cikke alapján olyan tagállamnak való átadására vonatkozik, amely e rendeletnek megfelelően főszabály szerint felelős a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért, a közös európai menekültügyi rendszernek egyik elemét alkotja, következésképpen a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jogot hajtja végre (lásd analógia útján: 2011. december 21-i N. S. és társai ítélet, C-411/10 és C-493/10, EU:C:2011:865, 68. és 69. pont; 2017. február 16-i C. K. és társai ítélet, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 53. és 54. pont).
- 78 Egyébiránt az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a „Dublin III” rendelet rendelkezéseit a Chartában, különösen annak 4. cikkében garantált alapvető jogok tiszteletben tartásával kell értelmezni és alkalmazni, amely cikk tiltja – semmilyen eltérési lehetőséget nem engedve – az embertelen vagy megalázó bánásmódot bármilyen formájában, és az ezért alapvető jelentőséggel bír, és általános, valamint abszolút jelleget ölt, mivel szorosan összefügg a Charta 1. cikkében meghatározott, az emberi

méltóság tiszteletben tartásával (lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 85. és 86. pont; 2017. február 16-i C. K. és társai ítélet, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 59., 69. és 93. pont).

- 79 A harmadik kérdés következőképpen az EUMSZ 267. cikk értelmében az uniós jog értelmezésével kapcsolatos kérdésnek minősül.
- 80 Másodszor, emlékeztetni kell arra, hogy az uniós jog azon az alapvető előfeltevésen alapul, amely szerint minden tagállam osztozik az összes többi tagállammal az Unió alapjául szolgáló számos közös értékben, és elismeri, hogy azok osztják ezen értékeket vele, amint azt az EUSZ 2. cikk kimondja. Ezen előfeltevés maga után vonja és igazolja a tagállamok közötti kölcsönös bizalom fennállását ezen értékek elismerése, és így az azokat végrehajtó uniós jog tiszteletben tartása tekintetében (2018. július 25-i Minister for Justice and Equality [Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai] ítélet, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), valamint a tekintetben, hogy a nemzeti jogrendjeik képesek a Chartában, különösen annak az 1. és 4. cikkében elismert alapvető jogok kapcsán egyenértékű és tényleges védelmet nyújtani, amely rendelkezések az Uniónak és tagállamainak az egyik alapvető értékét fejezik ki (lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 77. és 87. pont).
- 81 A tagállamok közötti kölcsönös bizalom elvének alapvető jelentősége van az uniós jogban, mivel lehetővé teszi egy belső határok nélküli térség létrehozását és fenntartását. Pontosabban a kölcsönös bizalom elve, különösen a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében ezen államok mindegyikétől megköveteli, hogy – kivételes körülményektől eltekintve – úgy tekintse, hogy az összes többi tagállam tiszteletben tartja az uniós jogot, és különösen az uniós jog által elismert alapvető jogokat (lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 78. pont; 2018. július 25-i Minister for Justice and Equality [Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai] ítélet, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 36. pont).
- 82 Következőképpen, a közös európai menekültügyi rendszer, különösen pedig a „Dublin III” rendelet összefüggésében, amely a kölcsönös bizalom elvén alapul, és amely a nemzetközi védelem iránti kérelmek racionalizálásával mind a kérelmezők, mind a részt vevő államok érdekében a kérelmek elbírálásának felgyorsítására irányul, vélelmezni kell, hogy az ilyen védelem kérelmezőivel kapcsolatos bánásmód minden tagállamban megfelel a Charta, a menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-án Genfben aláírt egyezmény (*Recueil des traités des Nations unies* [1954], 189. kötet, 150. o., 2545. sz.; kihirdette: az 1989. évi 15. tvr.) és az EJEE követelményeinek (lásd ebben az értelemben: 2011. december 21-i N. S. és társai ítélet, C-411/10 és C-493/10, EU:C:2011:865, 78–80. pont).
- 83 Nem zárható azonban ki, hogy a gyakorlatban ez a rendszer egy adott tagállamban súlyos működési nehézségekkel szembesül, és így komoly veszélye áll fenn annak, hogy a nemzetközi védelmet kérelmezők az e tagállamnak történő átadásuk esetén alapvető jogaikkal összeegyeztethetetlen bánásmódban részesülnek (2011. december 21-i N. S. és társai ítélet, C-411/10 és C-493/10, EU:C:2011:865, 81. pont).
- 84 E körülmények között olyan megdönthetetlen vélelem alkalmazása, amely szerint a „Dublin III” rendelet értelmében a kérelem megvizsgálásáért felelősként meghatározott tagállam tiszteletben tartja a nemzetközi védelmet kérelmező alapvető jogait, összeegyeztethetetlen lenne azzal a kötelezettséggel, hogy e rendeletet az alapvető jogokkal összhangban kell értelmezni és alkalmazni (lásd ebben az értelemben: 2011. december 21-i N. S. és társai ítélet, C-411/10 és C-493/10, EU:C:2011:865, 99., 100. és 105. pont).
- 85 Ezért a Bíróság már kimondta, hogy a Charta 4. cikke értelmében a tagállamok – ideértve a nemzeti bíróságokat – kötelessége, hogy ne adják át a menedékkérőt a „Dublin III” rendeletet megelőző „Dublin II” rendelet értelmében vett felelős tagállamnak, ha tudomással kell bírniuk arról, hogy e tagállamban a menekültügyi eljárásnak és a menedékkérőkre vonatkozó befogadási feltételeknek

rendszerszintű hiányosságai vannak, amelyek komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okoknak minősülnek annak feltételezésére, hogy a kérelmező e rendelkezés értelmében embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyének lesz kitéve (2011. december 21-i N. S. és társai ítélet, C-411/10 és C-493/10, EU:C:2011:865, 106. pont).

- 86 A „Dublin III” rendelet 3. cikke (2) bekezdésének második és harmadik albekezdése, amely kodifikálta ezt az ítélkezési gyakorlatot, kifejti, hogy ilyen helyzetben a felelős tagállam meghatározására vonatkozó eljárást lefolytató tagállam lesz a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam, ha az e rendelet III. fejezetében kifejtett feltételek vizsgálatának lefolytatását követően megállapítja, hogy a kérelmező átadása nem lehetséges az e feltételek alapján kijelölt tagállamnak sem, illetve annak az első tagállamnak sem, amelyben a kérelem benyújtásra került.
- 87 Jóllehet a „Dublin III” rendelet 3. cikke (2) bekezdésének második albekezdése csak azt a helyzetet képezi le, amely a 2011. december 21-i N. S. és társai ítélet (C-411/10 és C-493/10, EU:C:2011:865) alapjául szolgált, nevezetesen amelyben a Charta 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélye a menekültügyi eljárás és a nemzetközi védelmet kérelmezőkre vonatkozó befogadási feltételek rendszerszintű hiányosságaiból ered abban a tagállamban, amely e rendelet értelmében a kérelem megvizsgálásáért felelősként kerül megjelölésre, a jelen ítélet 83. és 84. pontjából, valamint az említett 4. cikkben előírt tilalom általános és abszolút jellegéből következik, hogy a kérelmező e tagállamnak való átadása minden olyan helyzetben kizárt, amikor komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okok léteznek annak feltételezésére, hogy a kérelmező átadásakor vagy azt követően ilyen veszélynek lesz kitéve.
- 88 Következésképpen, az említett 4. cikk alkalmazása szempontjából nem bír jelentőséggel az, hogy az érintett személy magának az átadásnak az időpontjában, a menekültügyi eljárás során vagy pedig annak a végén lenne a „Dublin III” rendelet értelmében a felelős tagállamnak való átadása miatt embertelen vagy megalázó bánásmód komoly veszélyének kitéve.
- 89 Amint arra ugyanis a kérdést előterjesztő bíróság rámutatott, a közös európai menekültügyi rendszer és a kölcsönös bizalom elve annak biztosításán alapul, hogy e rendszer működtetése semmilyen szakaszban és semmilyen formában nem jár a Charta 4. cikkével kapcsolatos jogsértések komoly veszélyével. E tekintetben ellentmondásos lenne az, hogy az ilyen veszélynek a menekültügyi eljárás szakaszában való fennállása akadályát képezi az átadásnak, miközben ugyanez a veszély tolerálható lenne, ha ez az eljárás a nemzetközi védelem elismerésével fejeződik be.
- 90 E tekintetben, ha az átadásra vonatkozó határozattal szembeni kereset tárgyában eljáró bíróság az ilyen veszély fennállásának megállapításához az érintett személy által benyújtott bizonyítékokkal rendelkezik, e bíróság köteles objektív, megbízható, pontos és kellően aktuális adatok alapján, valamint az uniós jog által biztosított alapvető jogok védelmi szintjére tekintettel értékelni a rendszerszintű vagy általánosság vált, vagy bizonyos személyek csoportját érintő hiányosságok ténylegességét (lásd analógia útján: 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 89. pont).
- 91 Harmadszor azon kérdést illetően, hogy melyek azok a szempontok, amelyekre tekintettel az illetékes nemzeti hatóságoknak ezt az értékelést el kell végezniük, hangsúlyozni kell, hogy a jelen ítélet előző pontjában említett hiányosságoknak ahhoz, hogy a Charta 4. cikkének hatálya alá tartozzanak – amely rendelkezés az EJEE 3. cikkének felel meg, és amelynek tartalma és terjedelme tehát a Charta 52. cikke (3) bekezdésének megfelelően azonos azon jogokéval, amelyek az említett egyezményben szerepelnek – a súlyosság különösen jelentős mértékét kell elérniük, amely a szóban forgó adatok összességétől függ (lásd: EJEB, 2011. január 21., M.S. S. kontra Belgium és Görögország, CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, 254. §).
- 92 A súlyosság akkor éri el e különösen jelentős mértéket, ha a valamely tagállam hatóságai által tanúsított közöny azzal a következménnyel jár, hogy az állami támogatástól teljes mértékben függő személy – akaratától és személyes választásától függetlenül – súlyos anyagi nélkülözéssel szembesül, amelyben

képtelen legalapvetőbb szükségleteit kielégíteni, mint például az étkezést, a tisztálkodást, valamint a lakhatást, és ez fizikai vagy lelki egészségének sérelmével vagy állapotának az emberi méltósággal összeegyeztethetetlen romlásával jár (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2011. január 21., M.S. S. kontra Belgium és Görögország, CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, 252–263. §).

- 93 Az említett mérték tehát nem kerül elérésre olyan helyzetekben, amelyeket akár jelentős nélkülözés vagy az érintett személy életkörülményeinek jelentős romlása jellemez, amennyiben azok nem járnak olyan súlyos anyagi nélkülözéssel, amely e személyt az embertelen vagy megalázó bánásmódhoz hasonlíthatóan súlyos helyzetbe sodorja.
- 94 A kérdést előterjesztő bíróság által felhozotthoz hasonló olyan körülmény, miszerint a jelen ítélet 47. pontjában említett jelentés értelmében a családi szolidaritás olyan formái, amelyekhez a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért főszabály szerint felelős tagállam állampolgárai fordulnak ahhoz, hogy az említett tagállam szociális rendszerének elégtelenségeit orvosolják, általában nem állnak rendelkezésre ebben a tagállamban a nemzetközi védelemben részesülő személyek számára, nem lehet elegendő annak a megállapításnak az alátámasztásához, hogy valamely nemzetközi védelmet kérelmező az e tagállamnak való átadása esetén az említett súlyos anyagi nélkülözéssel szembesülne.
- 95 Nem zárható ki egyébként teljes mértékben, hogy valamely nemzetközi védelmet kérelmező bizonyítani tudja az őt jellemző olyan kivételes körülmények fennállását, amelyek azzal járnak, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelmének elbírálásáért főszabály szerint felelős tagállamnak való átadás esetén ez a kérelmező a nemzetközi védelem elismerését követően különös kiszolgáltatottsága miatt – akaratától és személyes választásától függetlenül – a jelen ítélet 91–93. pontjában említett szempontoknak megfelelő súlyos anyagi nélkülözéssel szembesül.
- 96 A jelen esetben az, hogy hiányosságok tapasztalhatók az ilyen védelemben részesülő személyeket megillető, integrációt elősegítő programoknak a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért főszabály szerint felelős tagállam általi végrehajtását illetően, nem minősülhet komoly és bizonyítékokkal alátámasztott oknak annak feltételezéséhez, hogy az érintett személy az e tagállamnak való átadás esetén a Charta 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyének lenne kitéve.
- 97 Mindenesetre az a pusztán tény, hogy a szociális védelem és/vagy az életkörülmények a megkereső tagállamban kedvezőbbek, mint a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért főszabály szerint felelős tagállamban, nem erősítheti meg azt a következtetést, hogy az érintett személy az ez utóbbi tagállamnak való átadás esetén a Charta 4. cikkével ellentétes bánásmód tényleges veszélyének lenne kitéve.
- 98 Az előző megfontolások összességére tekintettel a harmadik kérdésre a következőképpen kell válaszolni:
- Az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy az alkalmazási körébe tartozik az a kérdés, hogy a Charta 4. cikkével ellentétes-e, hogy valamely nemzetközi védelmet kérelmező a „Dublin III” rendelet 29. cikke alapján olyan tagállamnak kerül átadásra, amely e rendeletnek megfelelően főszabály szerint felelős a nemzetközi védelem iránti kérelmének megvizsgálásáért, ha az ilyen védelemnek az e tagállamban való megadása esetén ez a kérelmező az említett 4. cikk értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód komoly veszélyének lenne kitéve azon előre látható életkörülmények miatt, amelyekkel nemzetközi védelemben részesülő személyként az említett tagállamban szembesülne.
 - A Charta 4. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes valamely nemzetközi védelmet kérelmező ilyen átadása, kivéve ha az átadásra vonatkozó határozat elleni kereset tárgyában eljáró bíróság objektív, megbízható, pontos és kellően aktuális adatok alapján, valamint az uniós jog által

biztosított alapvető jogok védelmi szintjére tekintettel megállapítja a kérelmező esetében e veszély ténylegességét amiatt, hogy átadása esetén – akaratától és személyes választásától függetlenül – súlyos anyagi nélkülözéssel szembesül.

A költségekről

- ⁹⁹ Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 29. cikke (2) bekezdésének második mondatát úgy kell értelmezni, hogy a kérelmező e rendelkezés értelmében „megszökik”, ha az átadásának lebonyolítására illetékes nemzeti hatóságok elől átadásának megghiúsítása érdekében szándékosan elrejtőzik. Vélelmezhető, hogy ennek az esete áll fenn, ha ez az átadás nem hajtható végre amiatt, hogy a kérelmező elhagyta a számára kijelölt tartózkodási helyet, anélkül hogy az illetékes nemzeti hatóságokat tájékoztatta volna távollétéről, feltéve hogy e tekintetben tájékoztatták kötelezettségeiről, aminek ellenőrzése a kérdést előterjesztő bíróság feladata. Az említett kérelmező továbbra is rendelkezik az annak bizonyítására vonatkozó lehetőséggel, hogy azt a tényt, hogy nem értesítette ezeket a hatóságokat távollétéről, érvényes indokok igazolják, nem pedig az e hatóságok elől való elrejtőzés szándéka.

A 604/2013 rendelet 27. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az átadásra vonatkozó határozattal szemben indított kereset alapján folyamatban lévő eljárás során az érintett személy hivatkozhat e rendelet 29. cikkének (2) bekezdésére azt állítva, hogy mivel nem volt szökésben, lejárt a hat hónapos átadási határidő.

- 2) A 604/2013 rendelet 29. cikke (2) bekezdésének második mondatát úgy kell értelmezni, hogy az átadási határidő legfeljebb tizennyolc hónapra való meghosszabbításához elegendő, ha a megkereső tagállam a hat hónapos átadási határidő lejártá előtt tájékoztatja a felelős tagállamot arról, hogy az érintett személy megszökött, és ezzel egyidejűleg új átadási határidőt jelöl meg.
- 3) Az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy az alkalmazási körébe tartozik az a kérdés, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. cikkével ellentétes-e, hogy valamely nemzetközi védelmet kérelmező a 604/2013 rendelet 29. cikke alapján olyan tagállamnak kerül átadásra, amely e rendeletnek megfelelően főszabály szerint felelős a nemzetközi védelem iránti kérelmének megvizsgálásáért, ha az ilyen védelemnek az e tagállamban való megadása esetén ez a kérelmező az említett 4. cikk értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód komoly veszélyének lenne kitéve azon előre látható életkörülmények miatt, amelyekkel nemzetközi védelemben részesülő személyként az említett tagállamban szembesülne.

Az Alapjogi Charta 4. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes valamely nemzetközi védelmet kérelmező ilyen átadása, kivéve ha az átadásra vonatkozó határozat elleni kereset tárgyában eljáró bíróság objektív, megbízható, pontos és kellően aktuális adatok alapján, valamint az uniós jog által biztosított alapvető jogok védelmi szintjére

tekintettel megállapítja a kérelmező esetében e veszély ténylegességét amiatt, hogy átadása esetén – akaratától és személyes választásától függetlenül – súlyos anyagi nélkülözéssel szembesül.

Aláírások